

DECRETEN COMPLEXE PROJECTEN EN OMGEVINGSVERGUNNING

VLOEK OF ZEGEN

Enkele vergunningsprocedures zullen binnenkort sterk veranderen : de stedenbouwkundige en de milieuvergunning zullen samensmelten tot de omgevingsvergunning. Tegelijkertijd is er ook een proceduredecreet complexe projecten op komst. De bedoeling van beide is om de realisatie van investeringsprojecten sneller en efficiënter te doen verlopen. Maar zullen deze procedurele vereenvoudigingen ook een verbetering inhouden op vlak van kwalitatieve besluitvorming en inspraak? En zullen ze de hoge druk op het leefmilieu aanpakken of juist niet?

Projecten realiseren neemt vaak jaren in beslag. De commissies Sauwens en Berx van de vorige regering wilden hier iets aan verhelpen. Ze analyseerden de redenen van vertraging. Deze bleken te zijn :

- (te) zware procedures voor kleine en/of evidente ingrepen,
- tegenstrijdige adviezen en dubbel werk door diverse administraties en studies,
- geen integrale beoordeling,
- belanghebbenden missen vaak de start, waardoor ze geen andere keuze hebben dan op een later moment juridisch ingrijpen.
- Procedurele uitputtingsslag

Men wou deze hindernissen dus oplossen. Oplossingen daartoe werden aangereikt in de visienota “versnelling”, die de procedures eenvoudiger en sneller wou maken en betere vergunningen wou afleveren door middel van een integrale beoordeling en een verbeterde participatie en inspraak.

Het resultaat is 2 nieuwe decreten : het decreet complexe projecten en het decreet omgevingsvergunning.

Decreet complexe projecten

De normale procedure voor een complex project is :

- 1) PlanMER : publieke kennisgeving adhv kennisgevingsnota
- 2) Bestemmingswijziging d.m.v. een RUP. Daarbij hoort ook een openbaar onderzoek
- 3) ProjectMER : eveneens met publieke kennisgeving
- 4) Stedenbouwkundige vergunning : opnieuw openbaar onderzoek
- 5) Milieuvergunning : eveneens openbaar onderzoek

In het nieuwe proceduredecreet complexe projecten kan men bij investeringsprojecten facultatief een nieuwe procedurewijze volgen. D.w.z. de oude werkwijze mag ook nog steeds. Met investeringsprojecten bedoelt

men projecten van groot maatschappelijk of van ruimtelijk strategisch belang, waarvoor een bestemmingswijziging, vergunningen en machtigingen nodig zijn. Dit is dus zeer ruim gedefinieerd. Bovendien mogen alle niveau's, dus ook gemeentelijk en provinciaal deze procedure gebruiken.

Verloop van de procedure

Eerst is er de agenderingsfase, waarbij de Vlaamse regering, provincieraad of gemeenteraad een doelstelling formuleert om een probleem op te lossen. Men toetst of voldaan is aan de criteria van het decreet. Als dat zo is, wordt de startbeslissing publiek gemaakt. De startbeslissing is het engagement van de overheid (Vlaamse regering, provincieraad of gemeenteraad) dat men een probleem of een opportuniteit gaat onderzoeken met de bedoeling om tot een passende oplossing te komen. Hoewel deze startbeslissing niet aanvechtbaar is, is het voordeel in deze vorm van procedure wel dat het publiek op de hoogte is en een maatschappelijk debat al mogelijk is in een vroege fase. In de startbeslissing staat bovendien ook vermeld hoe het participatieve proces zal worden vormgegeven.

Na de startbeslissing begint men aan de onderzoeksfase, die bedoeld is om de beste oplossing zoeken voor een probleem of opportuniteit. Bij het begin van de onderzoeksfase maakt men een alternatievenonderzoeksnota. Deze nota geeft aan welke alternatieven er onderzocht zullen worden en wat de verwachte effecten zijn. Over deze nota wordt er ook een publieke consultatie van 30 dagen gehouden. Met de gemaakte opmerkingen zal de dienst MER rekening houden bij de opmaak van het MER.

De beste oplossing wordt geformuleerd in een voorkeursbesluit. Over het ontwerp voorkeursbesluit moet, nadat een geïntegreerd effectenonderzoek en een adviesronde heeft plaatsgevonden, ook een openbaar onderzoek gevoerd worden van 60 dagen. Het voorkeursbesluit kan echter wel afwijken van structuurplannen, bestemmingen en beschermingen.

Eenmaal dit is afgerond, kan men niet meer van idee veranderen zonder gewoon te stoppen of helemaal opnieuw te beginnen. Na de publieke consultatie neemt men een definitief voorkeursbesluit dat moet worden goedgekeurd door de Raad van State en gepubliceerd in het Belgisch staatsblad.

Na de goedkeuring van het voorkeursbesluit bepaalt men de uitvoering van het project met vastlegging van het geheel aan benodigde vergunningen, machtigingen, bestemmingsplan en actieprogramma in een projectbesluit. Daarna kan de uitvoering beginnen.

Wie krijgt wat.

Bij het decreet werd ook een lijst van Vlaamse en provinciale projecten opgesteld. Daaruit blijkt dat de Vlaamse regering heel wat projecten naar zich toetrekt. O.a. luchthavens, bevaarbare en onbevaarbare waterlopen categorie 1 en de overstromingsgebieden erlangs, kustbeveiliging, zeehavens, windenergieproductie vanaf 5 turbines, golfterreinen met meer dan 18 holes, gebouwencomplexen met functie wonen of industrie van min. 50.000m² buiten steden met meer dan 200.000 inwoners...vallen onder Vlaamse bevoegdheid.

De provincies kregen beduidend minder projecten toegewezen : o.a. fietspaden binnen een bovenlokaal

netwerk, voor zover ze niet langs en weg of jaagpad zijn gelegen, onbevaarbare waterwegen 2^e en 3^e categorie en de overstromingsgebieden, die erbij horen, recreatieve terreinen, beheerd door Gewest of Provincie, terreinen voor gemotoriseerde sporten, golfterreinen met 9 tot 18 holes, windenergie-installaties tot 4 turbines, handelscomplexen van min. 15.000m² buiten de 13 centrumsteden.

Het decreet Complexe projecten trad in werking op 1 maart 2015. Op 4 maart werden ook de lijsten van Vlaamse en provinciale projecten in het Belgisch staatsblad gepubliceerd.

Meer info :

www.complexeprojecten.be ;

www.natuurpunt.be/versnelling ;

www.ruimtelijkeordening.be/beleid/wetgeving

De omgevingsvergunning

De invoering van de omgevingsvergunning is een van de meest fundamentele hervormingen van het vergunningensysteem van de laatste decennia. Ook het omgevingsdecreet is een proceduredecreet. Aan de beoordelings- of sectorale voorwaarden verandert er niks. Doel van het decreet is flexibiliteit, maar daartegenover staan wel meer dwingende termijnen. Het stedenbouwkundige en milieuaspect worden integraal bekeken. Dit wil dan ook zeggen dat zowel de stedenbouwkundige als de milieuvergunning samensmelten in de omgevingsvergunning.

Meer bevoegdheid voor de gemeentes

Een andere belangrijke wijziging is dat de omgevingsvergunning gepaard gaat met een verschuiving naar meer bevoegdheid voor gemeentes. Enkel milieueffectenrapport- en veiligheidseffectenrapport-plichtige bedrijven, GPBV- en Seveso-bedrijven blijven klasse 1, net als grote infrastructuurprojecten. Alle andere bedrijven worden klasse 2 en verschuiven naar de gemeentes. Deze Gemeentes zullen wel nog steeds kunnen rekenen op het deskundig advies van de -nieuw op te richten- provinciale omgevingsvergunning-commissie.

Stilzwijgende weigering

Nog een belangrijke en ons inziens risicovolle wijziging, die de omgevingsvergunning met zich mee brengt, zijn de kortere termijnen. Bijvoorbeeld : wanneer er geen tijdige beslissing wordt genomen over een beroep, komt dit overeen met een stilzwijgende weigering van dit beroep. Voor het leefmilieu houdt dit laatste zeker belangrijke risico's in. Bijvoorbeeld : de deputatie kent een steenkoolcentrale een omgevingsvergunning toe. Wanneer een milieuvereniging bv. daar dan een beroep tegen aantekent bij de Vlaamse omgevingsminister, wordt het beroep geweigerd wanneer de minister

niet tijdig beslist. De door de Deputatie toegekende vergunning blijft dan staande.

Bij deze procedure vervalt ook het openbaar onderzoek, wanneer er geen MER-studie of passende beoordeling nodig is. In de praktijk zal dit echter enkel maar het geval zijn bij die aanvragen waar nu ook geen openbaar onderzoek bij nodig is.

Eens gegeven, blijft gegeven?

Een ander heel delicaat punt voor de milieubeweging is het permanente karakter van de nieuwe omgevingsvergunning. Anders dan bij de milieuvergunning, die maximum 20 jaar geldig is, zijn er bij de omgevingsvergunning enkel evaluatiemomenten ingebouwd. Men voorziet nu 3 soorten evaluaties : specifieke, periodieke integrale en vraaggebonden evaluaties :

Een specifieke evaluatie heeft als doel na te gaan of er een noodzaak bestaat om de milieuvorwaarden bij te stellen naar aanleiding van ontwikkeling op het gebied van best beschikbare technieken (BBT) of door Vlaamse regering goedgekeurde actie- of reductieprogramma's.

Voor de frequentie van evaluaties wordt nu indicatief voorgesteld om Seveso & MER-plichtige bedrijven en bedrijven gelegen bij SBZ (speciale beschermingszones voor natuur) om de 10 jaar te evalueren. Voor de overige klasse 1 en 2A – bedrijven zou om de 15 jaar volstaan. Voor de overblijvende klasse 2-bedrijven volstaat 20 jaar.

De vraaggebonden evaluatie kan pas gebeuren nadat, na een screening van een gemotiveerd verzoek van de omwonenden of de adviesverlenende overheden, de overheid tot de conclusie komt dat er gegronde redenen zijn om een evaluatie door te voeren.

Een vraaggebonden evaluatie wordt steeds gekoppeld aan een integrale evaluatie en zal enkel kunnen gebeuren indien er voor de betrokken inrichting in een periode van minstens 20 jaar geen openbaar onderzoek heeft plaatsgevonden. Deze procedure, die een specifiek openbaar onderzoek, het horen van de exploitant en de tussenkomst van de vergunningscommissies zal omvatten, kan resulteren in een beslissing waarbij een onbeperkte vergunningstermijn wordt omgezet in een beperkte vergunningstermijn of waarbij de vergunningsvoorwaarden worden gewijzigd of aangevuld.

Mogelijkheden tot bijstelling van vergunningen o.a. op vlak van best beschikbare technieken (BBT) zijn cruciaal voor het leefmilieu. De milieubeweging twijfelt of het permanente karakter van de omgevingsvergunning en het daarbij horende eerder zwakke systeem van evaluaties op voldoende wijze de miliedruk zullen kunnen aanpakken. Een belangrijke strijdpunt is bovendien ook

ook nog dat bij een hervergunning het opmaken van een MER of/ en een passende beoordeling, tenzij op vraag van ANB of het publiek, niet meer hoeft.

Bestuurlijke lus

Een ander heikel punt is dat men met de omgevingsvergunning een bestuurlijke lus op niveau van de Raad van Vergunningsbetwistingen wil invoeren. Een bestuurlijke lus geeft de overheid de toelating om tijdens lopende juridische procedures onregelmatigheden in haar beslissing aan te passen en zelfs een nieuwe beslissing te nemen. Dit kan ervoor zorgen dat de redenen van wie een juridische procedure is begonnen tegen een aanvankelijke beslissing ongegrond worden en bovendien kan de betrokken partij dan geen rechtszaak meer aangaan tegen de nieuwe beslissing.

Tot slot heeft de omgevingsvergunning ook nog op vlak van handhaving een goed samenhangend instrumentarium nodig.

Voordelen?

Toch zijn er –vanuit het oogpunt natuur & milieu- ook enkele voordelen aan de nieuwe voorgestelde procedure

- . 1 groot voordeel is dat alle energie naar 1 inspraakmoment of beroep kan gaan.
- . Alles zal digitaal te raadplegen moeten zijn. Dit is een groot voordeel. De vraag is echter of men dit op tijd goed consulteerbaar klaar zal krijgen. Digitaliseringsprocessen hebben immers bij aanvang meestal wel wat moeilijkheden.

Het decreet omgevingsvergunning is al gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. Het uitvoeringsbesluit in de maak. De omgevingsvergunning zal op zijn vroegst in voege treden begin 2016.

Meer info : <http://www.lnc.be/themas/vergunningen/omgevingsvergunning>

Tekst : Katty De Wilde, WMF vzw

Bronnen :

- Infosessie Natuurpunt – WMF over de decreten complexe projecten en omgevingsvergunning.
- Toelichting Procoro West-Vlaanderen over de decreten complexe projecten en omgevingsvergunning
- Gezamenlijk advies SARO, Vlaamse Miniraad, SERV en SALV over het voorontwerp van besluit van de Vlaamse regering tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning.

Foto's :

Blz. 12- Hubert Blanz - Roadshow

Blz. 13- windturbines. www.hetnieuwsblad.be

Blz. 15- www.ademloos.be

